

Kalendarium

- 20 czerwca – w Brukseli obradował Komitet Dialogu Społecznego EKZZ. W programie dyskutowano i przyjęto projekt dotyczący wyzwań dla rynków pracy, zapoznano się z kolejną częścią raportu na temat równouprawnienia płci oraz przyjęto umowę dotyczącą stresu w miejscu pracy. W sesji uczestniczył **Sławomir Adamczyk**.
- 20 – 22 czerwca – odbyło się w Brukseli pierwsze po zjednoczeniowym Kongresie Wiedeńskim (listopad 2006 r.) posiedzenie Rady Generalnej Międzynarodowej Konfederacji Związków Zawodowych. Obrady koncentrowały się na dwóch kluczowych zagadnieniach – integracji struktur dawnych MKWZZ i ŚKP i budowie nowego wymiaru międzynarodowego ruchu związkowego oraz na strategii działania wobec kwestii globalizacji i trwałego rozwoju. W posiedzeniu udział wzięli: **Andrzej Adamczyk, Andrzej Matla, Anna Wolańska i Danuta Wojdat**, jako przedstawicielka Komitetu Kobiet.
- 20–21 czerwca – spotkali się w Luksemburgu członkowie Komitetu Doradczego ds. BHP Komisji Europejskiej. Tematami wiodącymi spotkania była: implementacja strategii Wspólnoty na lata 2007-2012 oraz program działań Komitetu Doradczego ds. BHP Komisji Europejskiej, projekt programu działania Agencji ds. BHP w Bilbao na rok 2008, informacja o działalności Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy, informacja o pracach grup roboczych Komitetu Doradczego ds. BHP. W posiedzeniu NSZZ „Solidarność” reprezentowała **Iwona Pawlaczyk**, stała członkiem Komitetu Doradczego ds. BHP Komisji Europejskiej.
- 26 – 27 czerwca – w posiedzeniu Komitetu Wykonawczego EKZZ uczestniczyli **Andrzej Adamczyk i Danuta Wojdat** jako przedstawicielka Komitetu Kobiet EKZZ. □

Polecane książki

Sławomir Łodziński, Współpraca regionalna i transgraniczna w regionie Morza Bałtyckiego. Kancelaria Sejmu. Wydział Analiz Ekonomicznych i Społecznych, Styczeń 1999, Informacja nr 660. Zawartość:

- Uwarunkowania i bariery współpracy regionalnej i transgranicznej w regionie Bałtyku
- „Agenda 21 dla Bałtyku”
- Euroregiony w rejonie Morza Bałtyckiego
- Polska polityka w zakresie współpracy regionalnej w regionie Bałtyku □

Karta Praw Podstawowych

Karta Praw Podstawowych zawiera zagadnienia kluczowe dla pracowników, dlatego ma tak duże znaczenia dla związków zawodowych.

Karta Praw Podstawowych została proklamowana 7 grudnia 2000 r. w czasie szczytu Unii Europejskiej w Nicei. Od tamtej chwili jest ona co prawda oficjalnym dokumentem Unii Europejskiej, lecz posiada moc uroczystej deklaracji państw członkowskich, nie stanowi natomiast części Traktatu i nie ma mocy prawnej. Ponieważ kraje członkowskie deklarację tę jednak złożyły, Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu powoływał się już w swych rozstrzygnięciach na jej treść tworząc w ten sposób swego rodzaju precedens w swym orzecznictwie.

Karta posiada szczególne znaczenie dla europejskiego ruchu związkowego, ponieważ zawiera zagadnienia kluczowe dla pracowników. Obejmują one między innymi przepisy takie, jak: prawo do zrzeszania się w związki zawodowe, negocjacji układów zbiorowych, podejmowania działań zbiorowych, w tym

strajku, prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa, zakaz pracy przymusowej, prawo do podejmowania pracy, prawo dostępu do pośrednictwa pracy, ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, zapewnienie należytych i sprawiedliwych warunków pracy, zabezpieczenie i pomoc społeczna.

NSZZ „S” wielokrotnie podejmował działania na rzecz przyjęcia Karty, a następnie uzyskania przez nią mocy wiążącej. Również dokumenty programowe Związku nie pozostawiają w tej kwestii żadnych wątpliwości.

Dlatego ostatnie doniesienia prasowe o zastrzeżeniach delegacji polskiej wobec Karty złożone rzekomo w czasie czerwcowego szczytu Unii Europejskiej budzą zrozumiałą niepokoj. W tej sprawie przewodniczący KK NSZZ „S” **Janusz Śniadek** skierował pismo do premiera **Jarosława Kaczyńskiego** z prośbą o wyjaśnienie stanowiska rządu i wsparcie działań Związku na rzecz włączenia Karty do nowego traktatu Unii Europejskiej. □

Kapitalizm loteryjny Raport MKZZ

W czerwcowym raporcie, MKZZ zwraca uwagę na zagrożenia płynące z działalności agresywnych funduszy hedgingowych i private equity (patrz objaśnienie poniżej) i widocznej zmiany współczesnego kapitalizmu z przemysłowego na finansowy.

Działania agresywnych inwestorów oraz stosowane przez nich instrumenty finansowe (tzw. przejęcia lewarowane, gdzie kapitał inwestycyjny w przeważającej części pochodzi z kredytów), a przede wszystkim położenie nacisku na krótkookresowe wyniki inwestycji, podważają wiarygodność, stabilność i konkurencyjność. Ryzyko tych działań w dużej mierze obciąża pracowników przejmowanych przedsiębiorstw, natomiast zyski kumulowane są w rękach inwestorów nie objętych żadnymi regulacjami. Największymi zwycięzcami tej gry są zarządzający funduszami menedżerowie – stąd „kapitalizm loteryjny” – gdyż jak w kasynie, czasem gracze wygrywają, czasem przegrywają, ale kasyno zawsze zarabia.

Przedsiębiorstwa przejęte przez fundusze muszą jak najszybciej podnieść wartość, często także sfinansować kredyty zaciągnięte na poczet przejęcia. Najprostszą metodą osiągnięcia tego celu jest radykalne cięcie kosztów, przede wszystkim związanych z pracą – płacami, dodatkami socjalnymi, warunkami pracy.

Doświadczenia ludzi pracujących w tego typu spółkach to: niepewność pracy, słabsze wynagrodzenie, ryzyko braku emerytury,

bezrobocie w chwili zamykania zakładów produkcyjnych. Jakiegokolwiek próby powołania związków zawodowych są tłumione, zbiorowe rokowania i regulacje nie istnieją.

Nie istnieją też żadne regulacje narzucające cywilizowane warunki gry tym funduszom – wszelkie jednostronne i dobrowolne deklaracje i kodeksy postępowania są nieskuteczne i niewystarczające. MKZZ jest zdania, iż tylko państwowe ograniczenia mogą zatamować rosnącą falę zagrożeń i wyzysku, np. opodatkowanie transferów kapitałowych, poszanowanie praw pracowniczych oraz ochrona wrażliwych sektorów użyteczności publicznej.

FUNDUSZ HEDGINGOWY – instytucja finansowa o agresywnej, ryzykownej polityce inwestycyjnej, pobierająca opłatę za zarządzanie powierzonym kapitałem, skupiająca się na krótkookresowych inwestycjach i ryzykownej spekulacji aktywami tak, aby ograniczyć ryzyko wynikające z wahan kursów. Nie podlegają regulacjom prawnym, są prowadzone dla wąskiej grupy inwestorów.

PRIVATE EQUITY – inwestycje kapitałowe w firmy funkcjonujące poza publicznym rynkiem kapitałowym, napędzane kapitałem pozyskanym ze źródeł prywatnych lub kredytów. Powstają często w celu przejęcia kontroli nad konkretnym przedsiębiorstwem, zainstalowania nowego zarządu i podniesienia wartości firmy.

Związki zawodowe a zmiany klimatyczne

Rada Generalna MKZZ w czasie spotkania, które odbyło się w dniach 20-22 czerwca br. zadecydowała, że kwestie dotyczące zmian klimatu i jego konsekwencji będą jednym z priorytetów związkowej działalności międzynarodowej. Uznano, iż w tym celu należy przeprowadzić mobilizację pracowników i związków zawodowych, aby włączyli się w akcję MKZZ w tej sprawie. Decyzję tę podjęto w chwili, gdy międzynarodowe negocjacje na temat zmian klimatycznych osiągnęły punkt krytyczny, bowiem niewypełnienie przez państwa zobowiązań *Protokołu z Kioto* powoduje dalsze ocieplenie się klimatu.

Czym jest Protokół z Kioto?

Jest międzynarodowym porozumieniem dotyczącym globalnego ocieplenia. Został wynegocjowany na międzynarodowej konferencji w Kioto w grudniu 1997 r., a wszedł w życie w lutym 2005 r. Do chwili obecnej ratyfikowały go 175 państwa. *Protokół z Kioto* jest również uzupełnieniem *Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych dotyczącej Zmian Klimatycznych*, przyjętej wcześniej na Szczyście Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 r. Z tego faktu wynikają pewne prawne ograniczenia, co do możliwości ratyfikacji *Protokołu z Kioto* – mogą go bowiem przyjąć wyłącznie państwa, które uprzednio przyjęły wyżej wymienioną konwencję. W aneksie do konwencji wymienione są wysoko rozwinięte kraje świata, którym przypisuje się moralną odpowiedzialność za obecny stan rzeczy, narzuca im się odpowiednie limity oraz zobowiązania do wsparcia biedniejszych krajów w walce z globalnym ociepleniem.

Dlaczego Protokół z Kioto i wywiązywanie się państw z jego zobowiązań jest tak ważne?

Skutki efektu cieplarnianego już teraz wprowadzają bardzo niepokojące zmiany w klimacie całego świata. Jednak ekstresem tego zjawiska powinno nastąpić w najbliższym 50 latach. Wtedy skutki mogą być katastrofalne. Za 50 lat będzie już za późno, aby cokolwiek zmienić. Dlatego *Protokół z Kioto* może być uważany za pierwszy krok międzynarodowej społeczności do wspólnego sformalizowanego działania na rzecz skutecznej ochrony środowiska.

W ramach *Porozumienia z Kioto* kraje uprzemysłowione są zobowiązane do redukcji ogólnej emisji gazów powodujących efekt cieplarniany o 5 proc. do roku 2012 w porównaniu z rokiem 1990. Jeżeli wziąć pod uwagę prognozowane wcześniej poziomy emisji gazów cieplarnianych, to planowana jest redukcja aż o 29 proc.. Państwa, które po upływie 2012 r. będą wciąż emitowały więcej gazów cieplarnianych niż pozwalają im na to ich limity, będą musiały się wywiązać ze swoich zobowiązań w kolejnym okresie, a ich kwoty zostaną kamie obniżone o 30 proc. Jednakże brak poważniejszych sankcji ekonomicznych i organów, które mogłyby je skutecznie eg-

zekwować poddaje w wątpliwość ewentualne dostosowanie się niektórych krajów świata do postanowień protokołu.

Zwolennicy, przeciwnicy

Do największych obrońców tego dokumentu należy Unia Europejska, organizacje ekologiczne, ONZ, kraje Pacyfiku zagrożone wchłonięciem przez ocean na skutek globalnego ocieplenia oraz niektóre środowiska naukowe. Do największych oponentów *Protokołu z Kioto* należą USA i Australia, które nie podpisały porozumienia. Bardzo duże obiekcje budzi wyjątkowo łagodne potraktowanie Chin – pierwszego na świecie emitenta gazów cieplarnianych. Przyczyną takiej postawy jest m.in. konieczność przystosowania przemysłu i transportu, ograniczania emisji gazów (szczególnie dwutlenku węgla), co w praktyce oznacza mniejsze spalanie węgla, gazu i ropy, bardziej oszczędne korzystanie z energii, zarówno w przemyśle, jak i w domu, poprawę efektywności samych elektrowni, zahamowanie wyrębu i wypalania lasów. Wszystkie te działania wiążą się z ograniczaniem produkcji lub zastosowaniem kosztownych urządzeń filtrujących, na które państwa i przedsiębiorcy nie chcą przeznaczać swoich zysków.

Związki w obronie Ziemi

W grudniu br. na Bali w Indonezji odbędzie się międzynarodowa konferencja poświęcona Konwencji *Ramowej dotyczącej Zmian Klimatycznych*. Dlatego MKZZ zachęca swoje organizacje członkowskie do wzięcia udziału w konferencji w ramach grupy pracowniczej, wywierania nacisku na rządy krajowe w sprawie przyszłych postanowień Konwencji, jak również prosi o pilne wyznaczenie przedstawiciela, który zostałby członkiem Grupy Roboczej ds. Zmian Klimatycznych.

Jakie działania mogłyby podjąć związki zawodowe? Dobrym przykładem jest Hiszpania, w której utworzono trójstronną strukturę ds. dialogu na temat zmian klimatycznych. Związki mogą promować strategię krajową, wykorzystującą w produkcji surowce wtórne, zwiększającą wydajność energetyczną, rozwijając współpracę ze społecznością obywatelską oraz poprzez edukację i szkolenia wpływać na zwiększenie świadomości dotyczącej tej kwestii. Na poziomie międzynarodowym utworzono związkową grupę ds. zmian klimatycznych, która posiada formalny status w negocjacjach międzynarodowych, opracowano nowe programy edukacyjne, do udziału w których zachęca się związki zawodowe, a europejskie związki zawodowe prowadzą badania dotyczące wpływu polityk związanych z klimatem na zatrudnienie. W chwili obecnej istnieje natomiast wielka potrzeba wsparcia ze strony afiliantów i wypracowania międzynarodowej strategii MKZZ, która mogłaby skutecznie wpływać na proces negocjacyjny w czasie konferencji w Indonezji, a która zapewniłaby podejmowanie przez rządy polityk przyjaznych pracownikom. Do włączenia się do kampanii MKZZ w tej dziedzinie zachęcamy wszystkie struktury Związku.

Produkt Krajowy Brutto (PKB) w UE 27

w przeliczeniu na mieszkańca

Poniższe dane są danymi szacunkowymi za 2006. Dane ostateczne opublikowane zostaną w grudniu br. PKB jest znacznie zróżnicowany wynosząc od 37 proc. do 280 proc. średniej dla 27 państw członkowskich Unii. Jest on mierzony w PPS (*Purchasing Power Standards*). PPS jest wskaźnikiem eliminującym różnice cenowe pomiędzy państwami. Za „1 PPS” nabędziemy tę samą ilość towarów i usług we wszystkich państwach.

Państwa członkowskie i kandydujące UE, państwa EFTA, UE 27 = 100

Luksemburg	280
Irlandia	144
Holandia	131
Austria	129
Dania	127
Belgia	123
Szwecja	121
Wielka Brytania	118
Finlandia	117
Niemcy	113
Francja	113
Włochy	104
UE 25	104
Hiszpania	102
UE 27	100
Cypr	94
Grecja	89
Słowenia	87
Republika Czeska	79
Malta	77
Portugalia	75
Estonia	67
Węgry	66
Słowacja	63
Litwa	58
Łotwa	56
POLSKA	53
Rumunia	38
Bułgaria	37
Chorwacja	50
Turcja	29
Macedonia	27
Norwegia	187
Islandia	134
Szwajcaria	133

Eurostat, 28 czerwca 2007

Liczby

Spadek stopy bezrobocia w strefie euro i UE 27

Poddawany okresowemu badaniu poziom bezrobocia w strefie euro (EA13) wyniósł w maju 2007 r. **7,0 proc.** W maju 2006 r. wynosił **7,9 proc.** Stopa bezrobocia dla 27 państw Unii wynosiła w maju br. także **7,0 proc.** (maj 2006 – 8,0 proc.). Najniższe bezrobocie odnotowano w **Holandii (3,2 proc.)**, w **Danii (3,3 proc.)**, w **Irlandii (4,1 proc.)** i na **Cyprze (4,2 proc.)**. Najwyższe bezrobocie odnotowano na **Słowacji (10,8 proc.)** i w **Polsce (10,5 proc.)**. Sytuacja w Polsce uległa nieznacznej poprawie. Porównaj z danymi zamieszczonymi w Serwisie Zagranicznym nr 1.

Źródło: Eurostat, 3 lipca 2007